

Novine

tjednik.

Priloga: mesečno M. List, letno Kalendar Srca Jezušovoga.
Izhaja vsako nedelo.

Leto XVIII. št. 9.

Glasilo Slovenske krajine

Uredništvo: M. Sobota
Telefon št. 28.

CENA:

V državi na skupni naslov najmanj 10 komadov letno 25 Din. mesečno 2 Din. zadnji mesec 3 Din. Na posamezni naslov letno 30 Din. mesečno 2 Din. 50 par. V državi Europe: letno 75 Din., mesečno 6 Din. 50 par. Z M. Listom i Kalendarom 100 Din. — V zvineuropske države dolarji, pol ali 85 Din. Z M. Listom i Kalendarom 2 dolara. — Naročnina se mora plačati naprej. — Vsi naročniki dobijo kalendar za polovično ceno.

CENA OGLASOV:

cm² 75 par, med tekstom 1.50 Din., v „Poslanom“ 3 Din. Naznanilom i malim oglasom do 30 reči 5 Din. Više od vsake reči 1 Dinar. Pri večkratnoj objavi popust od 5%—25%. Takso plača uprava, poštino oglasite. Oglasi se plačajo taki, če ne posebne pogodbe. Oglase sprejema samo Prekmurska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo.

Uprava: Črenšovci. Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Možje i žene zakon je — svestvo.

Svetovni listi, kak katoliški, tak nekatoliški, kak verni, tak neverni so na dolgo i široko pisali od okrožnice sv. Oče od svetoski zakonske zveze i od nevarnosti, ki njoj dnesden pretijo. Na podlagi te okrožnice je tudi naš mariborski prezvišeni Nadpastir izdao pastirski list v šterom govori od nalog zakona. Ar to pitanje ne samo versko, nego je jako-jako važno za celotno javno življenje, na tom mestu par reči spregovorimo od njega.

Velki cerkveni vučenik sv. Avguštin je izrazo pomen, bistvo i namen zakona s tremi rečmi: deca, vernost, svetost. To je bio zakon od začetka i ostane do konca sveta.

I.

Zakonsko zvezo je postavio Bog sam v paradižomi. Prvi mož i žena sta bila Adam i Eva. Tema dvema je Bog pravo: „Rastita i vnožita se...“ S temi rečmi je povdaro, da ma zakonska zveza te velki namen, da se po njoj vnoži človeški rod. Deca so za zakonca pravi blagoslov. Veselita se jim, ar v njih vidita svoje potomce, ki ohranijo njuni rod i bodo nadaljuvali njuno delo. Kakše veselje vlada v hiši ob rojstvu deteta! Kak živo je v družini posebno te, kda začne dete pomali hoditi i kda zgovori prve reči. Istina tudi brig i nevol je z decov dosta, a dobri stariši na vse to pozabijo i za deco včinijo vse, ka samo premorejo. — V šterih družinaj vlada takši duh, tiste družine so po božoj voli. Nad takšimi družinami ma veselje Cerkev, država, ar obe dobita od nje nove kotrige.

Dnesden pa vlada v tom pogledi na sveti grozna zabloda. Vnogo je zakoncov, ki dece nemajo za božidar, nego za nadležno breme i se zavolo toga dece „branijo“. Neščejo meti niednoga deteta ali pa kvekšemi edno ali dve. Namesto toga služijo

raj grdim strastem. To je grozna zabloda, ar napravi iz zakoncov morilce. Vsakoga zakonca bi moralo biti strah pred tov peklenskov zablodov, ar vsaki, ki joj je vdani, bo mogao davati oster odgovor. Zvün toga pa je lüdstvo, ki je vdano toj zablodi, zapisano smrti. — S sirmaštvom naj te zablode nihče ne zagovarja, ar če po božoj previdnosti pride dete na svet, Bog tudi poskrbi za nje.

II.

Drüga poglavitna lastivnost zakona je vernost (zvestoba). Brez nje je pravo zakonsko življenje nemogoče. Kda duhovnik mladoženca i nevesto zda, se začne za njeva novo življenje. Prle sta živela vsaki za sebe, bila sta slobodniva, od tistoga hipa naprej pa je njuno življenje skupno. Mladoženec se prekda nevesti, ona pa njemu i to ne samo za par let, nego do smrti ednoga ali drugoga. Tretja peršona med zakoncoma ne sme meti nigdar prestora, ar što zanemarja svojo zakonsko polovico i začne razmerje s tretjov peršonov, prekrši vernost i se močno pregreši proti zakoni.

Vernost i stanovitnost zvara iz prave zakonske lübezni. Ta lübezen da zakoncoma moč, da eden za drugoga vse včinita i potrpi. Na to naj pomisli vsaki, ki sklepa zakon. Ne gledati na bogastvo i druge zemelske dobrine, nego na to, ali je v srci tudi lübezen, ar je ta fundament vernosti.

III.

Tretja poglavitna lastivnost zakona je nedoteklivost i nerazvezlivost. Že prle smo spomenoli, da si mladoženec i nevesta obečata vernost do ednoga ali drugoga smrti. Sklenjena zakonska zveza teda traja do groba. Nerazločlivost je povdaro Bog sam, ravnotak tudi Kristuš. V Sv. pismi je zapisano: „... ka je teda Bog zvezao, toga naj človek ne loči ...“

Što se loči od svoje žene i se oženi z drugov, prazni proti prvoj; i če se žena, ki se je ločila od svojega moža, omoži z drugim, prazni.“ Da je neločlivost zakona tak močno povdarjena, je popunoma razumlivo. To nam pravi tudi zdrava pamet. Ka pa bi bilo iz sveta, če bi se lüdje po svojoj voli lahko družili i ločili? Ka bi bilo iz dece?

Čeravno je neločlivost zakona močno povdarjena i jo priporoča tudi zdrava pamet, ma dnesden vnogo nasprotnikov, ki ščejo iz zakona napraviti čisto navadno pogodbo, štera bi se lahko kdašteč razdrla. Da navuk teh krivih prorokov na žalost ne popunoma brez posledic, nam kaže življenje. Kelko je lüdi, ki par let živejo vküp, kda pa jim postane zakonsko breme prežmetno, se ločijo i si vnogi poiščejo druge! S tem se razdere družinsko življenje i deca postanejo prave sirote. — Što sklene zakon, mora pomisliti na to, da bo morao nositi zakonsko breme do smrti, naj bo to breme lahko ali žmetno, sladko ali bridko.

*

Nešteto je okoli nas nesrečnih zakonov. Tomi ne krivo sirmaštvo, ne druge nesreče, nego je krivda v tem, da lüdje neščejo spoznati pomen i namen zakona. H konci priključimo v spomin vsem, ki so že sklenili zakon i ki ga še sklenejo, da je zakon svestvo i nalaga vsem zakoncom dužnost do dece, do vernosti i stanovitosti. Kda se bodo vsi zakonci na sveti toga trojega zavedali, bodo vsi zakoni srečni.

Zgrableni peštanski bankir.

V Pešti je policija areterala 70 letnoga K. Baloga, Lastnika edne banke. Proti njemu je vloženo 70 pritožb. Napravo je do 15 milijon Din. škode.

Kalendar.

marc (31 dni)

10. teden.

dnevi		Rim. kat.	Evang.
m.	tedna		
2	ponedel.	Simplicij	Lujza
3	tork	Kunigunda	Kornel
4	sreda	Kazimir ☉	Kazmer
5	četrtek	Friderik	Adorjan
6	petek	Fridolin	Gottlieb
7	sobota	Tomaž	Tomaž
8	Nedela	Janoš od Boga	Zoltan

Vreme: Južni veter.

Murska Sobota

Ka bo s hiralnicov?

Meščanski dom je meo 21. t. m. občni zbor, na šterom se je razpravlalo med drugim od zgraditve hiralnice. Med tov razpravov je nekaj predlagao, naj se hiralnica ne bi zidala, nego bi se naj kupo pri malom parki stari marov s štalami i bi se naj tam namestila hiralnica. Zakaj je bio te predlog podani, ne vemo. Po našem mišljenji je neumesten, ar če se je pri nabiranji naglašalo, da de se hiralnica zidala, potem se naj zida.

Sploh pa ne naš namen, da bi se izjavili, ali naj bo hiralnica v starom marofi ali se naj postavi nova hiša, nego stavimo pitanje, ali naj Sobota sploh odpre hiralnico? Po našem mišljenji bi bilo boljše, da toga ne včini, ar si naloži s tem velikan-sko breme ne samo pri otvoritvi, nego še bole pri vzdržavanji. Pitanje hiralnice je v glavnem že itak rešeno.

Komisija, ki je pred nedavnim časom na lici mesta prišla do soglasnoga sklepa, da de se zidala ob Radgonskoj cesti za parkom nova bolnica, je tudi izrekla, da se v zdaš-njo bolnico naseli banovinska hiralnica. To se tudi zgodi, kak hitro bomo meli novo bolnico. Za novo bolnico pa se že delajo načrti i če se naši vodilni možje količkaj pobrigajo i spunijo svoja obečanja, je k leti že lahko pod strehov.

Meščanskomi domi bi s pogledom na vse to priporočali, naj še počaka, nabrane peneze pa naj da v gradbeni fond za zidanje nove bolnice. Od toga de mela ne samo Sobota, nego cela Slovenska krajina več haska, kak pa če se postavi kakša mala občinska hiralnica, štere zdržavanje de nalagalo občini velko breme.

*

— **Novi odvetnik.** Mesto pokojnoga odvetnika dr. Goljevščka je prevzeo g. dr. Vadnal Ludevít. Prišeo je s Primorskoga.

— **Smrt šolskoga sluge.** Premi-noči teden smo pokopali staroga šol.

Ka novoga v Belgradi?

Spravišče Industrijalcov. V nedelo so meli belgrajski industrijci občni zbor.

Trgovski zakon. Komisija za novi trgovski zakon je zaključila svoje delo. Načrt zakona je bio razposlani merodajnim činitelom v pretres.

Vrežüvanje planinskih pašnikov. V ministerstvu za šume i rude je izdelana uredba od vrežüvanja planinskih pašnikov. Uredba vsebuje tudi navodila za zboljšanje teh pašnikov.

Svetovna politika.

Revolucija v državi Peru. V južnoameriškoj državi je vünvdarila revolucija, štere namen je bio, da bi vrgla državnoga predsednika i vlado. Poroča se, da se je oblasti posrečilo revolucijo zatreti.

Nova vlada v Španiji. Začasno se je Španija rešila vladne krize. No-

slugo Horvata. Pokojni je to službo zvršavao 35 let i je lani stopo v pokoj.

— **Pri davčnoj upravi** je sprejeti za uradnika g. Banfi Matjaš, doma iz gradišča. Dozdaj je bio v službi pri g. Benki.

— **Mohorske knige.** Što šče naročiti Mohorske knige za l. 1931. se naj oglasi v Kmečkoj posojilnici ali v Prekmurskoj tiskarni. Naročnina znaša 20 Din. Pride 6 knjig

Slovenska krajina.

— **Navuk za tretji red** v Črensovcih se zavolo betega g. voditela odloži. Kda se bo vršo, naznanimo v Novinaj.

— **Ka želejo naši Amerikanci.** Iz Amerike nam pišejo, ka je naših ljudi vroča žela, naj bi Novine prinašale glase iz vsake občine, ka se kde v šteroj zgodi. Naj moremo njihovo želo kem popolnej spuniti, prosimo naše dopisnike, naj nam istinske glase pošilajo iz vsake veši bar na mesec ednok i se vseli podpišejo, ki glas pošlejo. Ne smejo se pošilati kakše žalitve v svaji, nego samo zgodbe, štere morejo biti istinske. Najraj bi pa bili, če bi takše glase dobivali iz cele fare naednok, to je iz vseh občin edne fare. Dopisniki naj se javijo s ponüdbov na vredništvi Novin v Soboti. Poštnino njim bode to poravnalo.

— **Nagla smrt.** V Krogi je premi-noči teden vmrla okoli 60 letna Gombošova mati. Smrt je prišla precu naglo. Na pepelnično sredo je bila star-ka še pri meši, v četrtek pa je za-

vo vlado je sestavo admiral Aznar. S tem pa težkih časov ešče ne konec. Vre naprej i lahko pride do velikih nemirov.

V Indiji še nega mira. Neza-dovolneži se po varašaj zbirajo i kričijo proti oblasti. Nastopati mora proti njim policija i vojaštvo.

Vogrski protest v Pragi. Ar so neštérni češki listi od vgrskoga državnoga upravitela Horthyja pisali takše stvari, štere Vogrom neso po voli, je zastopnik vogrskve vlade protesterao pri češkoslovaškom zvünaš-njem ministri. S protestom ne opravo nikaj. Zadnji čas so med Češkoslovaškov i Vogrskov nekše ribarije.

Pogajanja med Francijov, Italijov i Anglijov. Že dugo sklepata Francija ino Italija pogodbo s pogledom na morsko silo obeh držav. Ar do sporazmenja nesta mogle priti, sta pritegnole k pogajanjem zdaj tudi Anglijo.

tisnola oči. Bila je dobra krščanska mati.

— **Sin oči družban.** V Vidoncih se je oženo eden vdovec. Pri zdavanji njemi je tretji sin bio za družbana. Očo-mladoženca so slovesno spravili v drugo ves.

— **Črensovci.** Pri nas se je začnola kmečko nadaljevalna šola. Vodi jo g. vučiteo. Za šolo vlada velko zanimanje.

— **Priporočamo.** Kak je razvidno, iz oglasa se dobi v gornjeradgonskoj občinskoj opekarni cigoe i črep po jako ugodnoj ceni. Zavolo toga to ciglenico vsakomi toplo priporočamo.

— **Lipovci.** Velka žalost je doseg-nola Erjavec Štefana i njegovo ženo pa tudi brate i sestre zavolo njuvoga sina, odnosno brata Erjavec Vincija, šteri je vmro v tom leti 3. februara v varaši Hamiltoni v Kanadi. Povoza ga je motor s svojov strašnov silov. Za tak vrloga dečka žaluje vsa rod-bina i cela občina, najbole pa stariši i bratje. Bio je star 32 let. Lübi pajdášje i poznanci ne pozabite se z njega v vaših molitvaj, naj njemi bo lahka zemla, naj počiva v miri!

— **Dokležovje.** Prostovolno gasil-no društvo je priredilo na pustno nedelo mesto plesne veselice lepo igro: „Zgubljeni raj“ i šaljivko „Kaznova-na nečimernost.“ Igrale so domače dek-le. Igra je jako dobro uspela. Vdeležba je bila velka. Vsaki je bio zadovolen, stari pa mladi. Po končanoj igri so se vsi s smehom vračali domo.

— **Grad.** Fašenski dnevi so pri nas zadosta mirno potekli. Po nede-laj je bila cerkev vseli puna. Ali delavne dni je pa bila cerkev navadno prazna zvün če je bila svatba; te so

prišli gledat ki ovak k meši nebi prišli. — Pri naročitvi Novin i Marijinoga Lista pa smo poprek napredovali. Glejmo lansko i letošnjo naročitev. Leta 1930. je bilo naročenih: G. Lendava 59 Novin, 107 M. Listov; Vidonci 42 Novin, 41 M. Listov; Vadarci 17 Novin, 21 M. Listov; Otovci 1 Novine, 1 M. List; Kruplivnik 18 Novin, 16 M. Listov; Kuzma 5 Novin, 6 M. Listov; Kovačovci 18 Novin, 34 M. Listov; Radovci 25 Novin, 24 M. Listov; Motovilci 16 Novin, 13 M. Listov; Matjašovci 0 Novin, 0 M. Listov; Dolič 2 Novine, 1 M. List; Trdkova 20 Novin, 37 M. Listov. Za 1931. leto je naročenih: G. Lendava 70 Novin, 120 M. Listov; Vidonci 42 Novin, 45 M. Listov; Vadarci 14 Novin, 13 M. Listov; Otovci 1 Novine, 2 M. Lista; Kruplivnik 18 Novin, 15 M. Listov; Kuzma 10 Novin, 11 M. Listov; Kovačovci 17 Novin, 32 M. Listov; Radovci 25 Novin, 20 M. Listov; Motovilci 11 Novin, 9 M. Listov; Matjašovci 3 Novin, 1 M. List; Dolič 25 Novin, 51 M. Listov; Trdkova 16 Novin, 47 M. Listov. Večina občin je napredovala. Najbole je pa prišlo naprej Dolič, za njim pa Grad. Trdkova je toti zgubila 4 Novine, a te so bile lani samo na kratek čas naročene, pridobila je pa 10 novih M. Listov. V celoj fari smo zgubili 13 Novin i 19 M. Listov, pridobili pa 42 Novin i 84 M. Liste. Tak smo prigospodarili na čisto 29 Novin i 65 M. Listov. — *Goričanec.*

— Resen opomin, ki nas spominja, da je skrajni čas tudi za zdravje kaj včinoiti, so — bolečine. Vnoge ljudi mantra revmatizem, trganje v sklepkih, živčne bolečine, trganje, smicanje, glavobol, zobobol itd. drugi trpijo od slabosti i drugih obolenj, ali itak mamosta takših ljudi, šteri so se znali vsega toga mantranja obarvati. Že prek 34 let držijo v mnogih krajih stalno v hiši Fellerov bolečine oblaživajoči Elsafluid i se vsigdar znova veselijo njegovomi zaneslivomi pomagani. V apotekaj i sorodnih trgovinaj se dobiva Fellerov Elsafluid v poskusnih steklenicaj po 6 Din. v dvojnih steklenicaj po 9 Din. ali pa velikih steklenicaj po 26 Din. Poštni paket z 9 poskusnimi ali 6 dvojnimi ali 2 velikima steklenicoma pošila za 62 Din. brez vseh dalnjih stroškov, Eugen V. Feller, Stubica Donja, Centrala 146. Savska Banovina.

— Delavski palerje so dobili od imanja „Belje“ ponudbo, naj bi za letos prevzeli delo. Tak čujemo, da ponudbe neso sprejeli, ar so plačilni pogoji jako slabi. Ta odklonitev je hvalevredna.

— Tak se varčuje! Ne trbe kupovati prenaaglo, a posebno ne vüre, ar nas tudi najcenejša vüra dosta košta, če se mora vsigdar popravlati. Najbole se varčuje, če se ne kupuje samo po fal cen, nego tudi dobro. Zato vam znova ponavlam, zahtevajte novi letni cenik s prek 1000 slikami od fabrične hiše vür H. Suttner v Ljubljani št. 945. dobite ga popunoma brezplačno. V njem najdete žepne vüre že za 44 Din., vüre zapestnice za 98 Din., būdilke za 49 Din., kak tudi razno zlatnino i srebrnino, vse takrekoč po originalnih fabričnih cenaj.

— Trditev „Düševnoga Lista“ ne odgovarja istini. „Düševni List“ je v 1. št. na 10. strani sledeče napisao: „Prestop. V Pločici (Banat) je nedavno okoli 40 düš, zreli možje i

žene z rim. kath. cerkvi prestopilo v evang. cerkev. Istina je: Reč boža i Luthera včenje nepreide več nigdar.“ Tak se glasi poročilo „Düševnoga Lista.“ Mi smo se obrnoli v Beograd na prezv. g. éršeka i od njega dobili sledeči odgovor: „To je apsolutna laž, da bi v Pločici 40 katoličanov prestopilo v evang. cerkev. Istina je, da tamošnji župnik, eden pregnani Albanec (Leo Ašiku) ma svoje svaje i njevke z narodom. Ali on bo skoro šo odstistec, kak se zvrši edna pravda med njim i nešternimi farniki. On potem odide v djakovačko püšpekijo. Mogoče evangeličanci tam agitirajo, ali do dnes neso prestopili v evang. vero katoličanci iz Pločic.“ — Pismo, štero je pisano 17. februara v Beogradi odločno pove, ka je „Düševni List“ pisao neistinske stvari.

ZA NEDELO.

V posti druga.

Evang. sv. Mataja vu 17. táli.

Vn onom vremeni vzeo je sehom Jezuš Petra, Jakoba i Jánoša brata njegovoga i pelao je njé na breg visiki zosed i preobrazo se je pred njimi. I sveto se je obraz njegov, kak sunce; gvant pa njegov je beli gratao, kak sneg. I ovo skazala sta se njemi Mojžes ino Eliaš žnjim gučečiva. Odgovoreči pa Peter pravo je Jezuš: Gospodne, dobro je nam eti biti. če ščeš, napravimo eti tri šatore, tebi ednoga, Mojžeši

Maučec Joško.

Svojemi dühovniki i vzgojiteli.

(V spomin † plebanoši Baši.)

Bilo je v soboto ob 12 vüri. Šo sam s prijatelom po ljubljanskoj vülici proti univerzi. Hipoma pribeži k meni Joško i pravi: „Vili ide domo — stric njemi je vmro.“ V tom hipi se mi je reč stavila v grli i ne sam mogeo dati včasi odgovora. Minola je minuta, da sam njemi odgovoro: „Joško, to je ne mogoče.“

Odločo sam se, da tudi sam idem domo včasi na drugi den. — Pelam se vüro za vürov. Dosta nas je bilo v vlaki, liki za mene so bili tej lüdje, tak da jih bilo ne bi. Ka lüdje, če pa je v mojem srci dvojnost, štera se spreminja v žalost.

Ob štiraj smo v Soboti i vlak henja. Idem naprej proti Bogojini. Pridem v Tešanovce. Hipoma začujem zvonjenje bogojanskih zvonov. Stavim se i poslušam. — Včasi mi minejo dvomi, a žalost v mojem srci se povekša. Dugo so zvonili, a to zvonjenje je ne bilo takše, kak je bilo druge dneve. Ta pesem zvonov, štera

je prihajala iz močnega božega hrama, je bila tak žalostna i tudi tak veličastna kak nigdar prle.

*

Prečastiti! Ne krvavijo samo srca bogojanskim farnikom, liki vsemi lüdstvi v Slovenskoj Krajini, da nas za vedno zapüščate, naj bole pa našemi dijaštvi, vej ste pa Vi bili naš vzgojiteo, naš voditeo i naš veliki dühovni oča. Akademiki Slovenske Krajine, združeni s srednješolci stojimo ob Vašem grobi z globokov žalostjov, ar čütimo z Vašov smrtjov veliki jarek med boriteli za našo narodno slobodo, za našo moralno povzdigo i za naše narodne ideale.

Prečastiti! Odišli ste. Na Vašem obrazi nega več sladkoga smeha, šteri je sprevajao telko i telko mladih študentov v težkih dnevaj. Toda vdehnoli ste nam v naša srca Vaše ideje, štere nam nemre nišče vzeti i štere nam bodo ostale svete i šterim bodemo sledili vedno i povsedi kak Vaši sinovje. Vaši smo bili, Vaši smo i Vi bodete ostali naš za vsigdar. Vaša velika lübezen do našega lüdstva, do rodne grüde, do slovenske

matere i domovine, nam je v diko. Zavclo te lübezni ste si pridobili v našoj zgodovini lep spomenik, šteri bo stao tak dugo, dokeč bode živo slovenski rod.

Prečastiti! Zgradili ste si tudi spomenik v naših i lüdskih srcih, šteri je najlepši i to je lübezen i spoštüvanje do Vas.

I Vaš boži hram, šteri se dviga na malom breščeci pod vinskimi goricami, šteri je v slavo celoj Slovenskoj Krajini i celoj našoj domovini prek bistre Müre, bode svedočo pöznejšim rodovom, da je v tom božem hrami nekda pastirüvao dühovnik graditeo, dühovnik apoštol i narodni delavec. I ta božji hram, šteri stoji kak delo Vašega trüda, Vašega znoja, nas bode vsigdar spominao na tisto veličino i moč, štera je Vas vodila skoz življenje.

Prečastiti! Hvala Vam, stokrat hvala za vzore, štere ste nam vsejali kak učenec velikoga Ivanocyja svojim učencom. Poplača Vam naj večni s sladkim pokojom i bodi Vam lehka zemla Slov. Krajine, šteroj ste bili tak veren zaščitnik!

ednoga i Elijaši ednoga. Gda je pa on ešče gucao; ovo svetli oblak je obsenčo nje i ovo glas z oblaka, govoreči: eto je Sin moj ljubleni, v šterom se je meni dobro dopadnolo; njega poslušajte. I da bi čuli vučenike, spadnoli so na obraz svoj i zbojali so se jako. I pristopo je Jezuš i dotekno se je njih i pravo je njim: stanite gori i nebojte se. Prizdignovši pa oči svoje, nikoga so ne vidili, nego samoga Jezuša. I doli idoči oni z-brega, zapovedao je njim Jezuš govoreči: nikomi ne povejte videnja, dokeč Sin človeči od mrtvi gori ne stane.

Postni čas.

V noči med fašenskim torkom i pepelničnov sredov se je odigrao veliki dogodek. Kda je vūra vdarila dvanaajst, so bili končani „nori dnevi“ i se je začno čas štiridesetdnevnoga posta.

Postni čas je za človečanstvo najpomembnejši čas. Reč sv. Matere cerkve je v tom časi najresnejša. Te čas označuje posebno dvojni značaj: je čas žalosti i spokornosti.

Sv. Cerkev na postavi pred oči sv. križ. V zvezi s tem nas opomina na grozno trpljenje Kristušovo i na njegovo žalostno smrt. Predstavi nam ga kak moža bolečin: bičuvanoga, s trnjom kronanoga, pod žmetnim križom i na križi. Kda ga tak gledamo, nam postavi pitanje: „Človek, zakaj je Kristuš telko trpo? Što je povzročilo njegovo trpljenje i njegovo smrt?“ Da nam tudi odgovor: „Človek ti si vsega kriv! Tvoji grehi so zrok njegovoga trpljenja i njegove smrti!“

Poleg predstave trpljenja Kristušovoga nas Cerkev pozavle k pokori. Ar smo mi zakrivili Odrešenikovo trpljenje i smrt, moramo to popraviti. Popravimo pa edino na te način, da se spokorimo; odložiti moramo svoje prehe i začnoti novo bolje življenje.

To dvoje mejmo pred očmi celi postni čas, potem de nam te čas v zveličanje.

Razgled po domovini.

120 let stara riba. V Brodi so ribiči 19. toga meseca zgrabili 107 kil žmetno ribo „som.“ Riba je 280 centimetrov duga. Po računanji ribičov je te som star okoli 120 let.

Morilec plebanoša Kušara. V zadnjoj številki smo poročali, na kak grozen način je bio vmorjeni plebanoš Kušar v Mengši. Te dogodek je razburo celo slovensko javnost i oblasti so se na vso moč trudile, da bi morilca dobile v roke. To se tudi posrečilo. Te grozni morilec je 19 letni Lakner z Radne pri Savi. Javnost se je zdaj ešče bole začudila, ar se človeki skoro ne vidi mogoče, da bi tak mladi človek mogeo izvršiti tak grozno hūdodelstvo. To pa niti

ne edino Laknerovo hūdodelstvo. Zavolo tolvajij je že prle bio osemkrat kaštigani. Človek pač globoko spadne, če nikaj ne da na božo postavu i zaide med slabo tovarišijo.

Atentat v Zagrebi. Preminoči teden so neznanci z boti napadnoli univerzitetnoga profesora dr. Šuflija. Vdarci so bili tak močni, da so pozročili smrt. Pokojni profesor je bio poznani i priljubljeni, zavolo toga žaluje za njim ves Zagreb pa tudi drugi Hrvatje.

Vucje napadnoli ves. Ves Hrasnico v Bosni je napadnolo 9 vukov. Raztrgali so vnogo živine. V nevarnosti je bilo tudi življenje ljudi.

Hūda nesreča na kolodvoru. V ponedlek se je pripetila na celjskom kolodvoru hūda nesreča. Pri premikanji vagonov na tovornom kolodvoru je spadno po nesrečnom naključji na šinje 45 letni železniški premikač Jakob Valand iz Celja i so njemu potačje odrezali levo roko med ramov i komolcom. Od nesreče je bila taki obveščena rešilna postaja, ki je ponesrečenca taki odpelala v bolnico, kde so ga včasi opererali. Valandova poškodba je jako hūda i nevarna.

Iz sveta.

Atentat na albanskoga krala. Albanski krao Zogu I. se že duže časa zdržavle v Beči. Preminočo soboto večer je bio v gledališči. Kda je prišeo iz gledališča i je stopo v automobil, sta skočila k njemu dva neznani moža i sta dvanajstkrat strelila. Krali se ne nikaj zgodilo, eden njegov spremlevalec pa je bio k smrti zadet.

Smrt najstarejšega Austrijca. V austrijskoj vesi Alt-Lichtenwarth je vmro Lovrenc Edl, ki je bio v Austriji najstarejši človek. Star je bio 104 leta.

Grozen viher na Siciliji. V nedelo i ponedlek je divjao na Siciliji grozen viher, ki je vničo pet pokrajin. Viher je trgao iz zemle drevje, podirao telefonske droge, trgao strehe i rüšo hiše. Zvün toga je cele pokrajine poplavlila voda. Promet je bio onemogočen.

Drago mikanje zoba. Pred sodiščom v Parizi se je vršila zanimiva pravda. Edna ženska je tožila zobozdravnika, šteri njoj je mikao zob. Pred mikanjom joj je dao injekciju. Tisto tekočino joj je brizgno v jezik. Pri tom je meo to nesrečo, da se je igla v jeziki potrla. Špice ne vzeo vün. Jezik je začno otekati, tak da so ga morali opererati. Po operaciji je šla ženska k sodišči i je tožila zdravnika za odškodnino. Plačati je mogao 50 jezer frankov.

Starka obsojena zavolo dvomoštva. Budapeštansko sodišče je obravnavalo te dni primer redkoga dvomoštva. Kak obtoženka je stala pred sodniki 77 letna Dudasova. Pred kratkim njoj je vmro muž, s šterim je živela 27 let i te so našli, da se je oženila že 19 let pred sklepom toga zakona. Pred sodniki je Dudasova priznala, da je bila že ednok oženjena i nato se je oženila z drugim. S prvim je živela samo frtao dneva i to od 11. vüre predp. do 6 vüre zvečer. „I što bi si mislo, da je zakon samo frtao dneva po 19 letaj pozneje šče vedno veljaven“, je pravla starka pred sodniki. Po paragrafaj je veljaven i zato so jo morali obsoditi. Obsodili so jo zavolo čüdne okolščine toga prvoga zakona i na njeno starost na najnižišo kazn: na 24 vür zapora. To kazn je sprejela i stvar je bila vrejena.

2000 automobila v pogrebnom sprevodi. Velko pozornost je zbūdo te dni v Londoni nenavadni sprevod, ki se je pomikao cele vüre proti katoliškomi pokopališči. Vmro je poslanec delavske stranke Alfred Tmith, ki je bio po svojem pozvanji šofer autotaksija. Njegovi prijatelje so ga z automobili sprevajali na zadnjoj poti. Tak se je zbrao sprevod nad 2000 autotaksijov, ki je bio dugi več kilometrov. Takšega sprevoda v Londoni niti ne pomnijo.

Pošta uredništva.

G. F. Krajna. Vaše novice nemremo objaviti, ar bi nas tisti lahko tožo. **Vsem prijatelom Novin.** Večkrat se pripeti na vse strani ka takšega, ka bi zanimalo vse ljudi. Se razmi, da uredništvo nemre znati za vse. Zato prosimo vse naše prijatele, naj nam poročajo, kda se v njihovom kraju ka zanimivoga zgodi.

ODA SE

zavolo družinskih razmer dobro idoča
gostilna i trgovina

z mešanim blagom, veliko gospodar-sko poslopje, okrog 7 plūgov rodovitne zemle, (njive, travniki i log) v lepoj vesi poleg cerkve i šole, blūzi železniške postaje na Štajerskom.

Naslov se zve pri
UPRAVI „NOVIN“ V ČRENSOVCIH.

KMETSKI GOSPODAR.

Mesečna priloga Novin.

Kmetske zveze: Samo še en mesec

imate čas za nabiranje članov in ureditev Vaših krajevnih odborov Kmetske zveze! Potem se začne že poljsko delo in do jeseni ne bo več časa za podrobno izvedbo organizacije!

Nekatere Kmetske zveze so letošnjo zimo delovale vzorno: Ljutomerska Kmetska zveza je nabrala okrog 300 članov, Kmetska zveza v Podčetrku, ki ima komaj 950 duš, je izkazala skoraj 100 članov. Najlepša jim hvala za to! Posnemajte jih! Nekatere Kmetske zveze so sicer imele občne zbornice in uredile krajevne odbore, niso pa načelstvu poslale seznama članov. Nekaj malo krajevnih Kmetskih zvez pa še ni dalo glasu od sebe. *Porabite mesec marc zato, da uredite prav v vsaki župniji Kmetsko zvezo. Predvsem uredite krajevne odbore!* Pritegnite k sodelovanju najzavednejše in najsposobnejše moče, *posebno mlade gospodare*, ki se bodo posvetili organizaciji kmetskega stanu v župniji. Ko si boste uredili odbore, *pa pošljite seznam odbora Kmetski zvezi v Mariboru.*

Prav pridno nabirajte člane. Misel stanovsko-strokovne organizacije, Kmetske zveze, zanesite v vsako kmetško hišo, da se bo med našim kmet-

skim ljudstvom globoko vkoreninila. *Vsak hišni gospodar naj bo član Kmetske zveze!* Odborniki in zaupniki krajevnih Kmetskih zvez! *pojdit na delo, od hiše do hiše, od osebe do osebe, prepričajte vsakogar o važnosti Kmetske zveze, ki je edina zastopnica kmetskih interesov.* Nabiralne pole, katere ste svoj čas dobili, takoj po končanem nabiranju članov pošljite obenem z nabrano članarino Kmetski zvezi v Mariboru. *Mesec marc naj bo mesec plemenite tekme med posameznimi župnijami, katera bo imela boljše urejeno krajevno Kmetsko zvezo in več članov. Zato krepko na delo!*

Kmetje drugih naprednejših držav, kakor Danske, Belgije, Holadske in Bavarske kažejo pot tudi našim kmetom. Da kmetje teh le držav ne čutijo tako hudo današnje gospodarske krize kakor pri nas, se imajo zahvaliti edino le svojim stanovskim, strokovnim organizacijam, pred vsem svojim Kmetskim zvezam. „Slovenski Gospodar“ je že večkrat poročal o njih delu in uspehih. Kmetje teh gospodarsko naprednih držav nam naj bodo za zgled, da se tudi mi bolj oklenemo svoje stanovsko-strokovne organizacije Kmetske zveze.

Gnojenje z umetnimi gnojili.

Že večkrat smo naglašali, da kdor nima dovolj gnoja in gnojnice, se naj posluži umetnih gnojil. Včasih pa je dobro, da jih uporablja tudi tisti, ki ima tudi domačega gnoja dovolj. To je dobro radi tega, ker sprememba gnoja vpliva na zemljo.

Ni pa dovolj, da zemlja dobi gnoj, marveč je mnogo odvisno od tega, kako se gnoji. To velja zlasti za umetna gnojila. Ni dobro, ako se jih da preveč, ker premočno vplivajo na zemljo, ako pa jih damo premalo, ostanejo brez zaželenega uspeha.

Tu podamo, koliko je potrebno umetnega gnojila „Nitrofoskal-Ruše“, katerega smo zaradi ugodne cene priporočali, za razne vrste zemlje. Toga gnoja se rabi na ha (oral): za travnike, pašnike in žitna polja 400 kg., za okopavine (krompir, koruza itd) 600 kg., za vinograde 800 kg., za sadovnjake pa 1000 kg. Kdor

bo na ta način gnojil svojo zemljo, bo imel tudi zadovoljiv uspeh.

To gnojilo se dobi v tovarni v Rušah in stane 100 kg. 138 Din. Pri naročanju je dobro, ako si ga naroči več gospodarjev skupno, ker so na ta način izdatki manjši.

AGRARNE ZADEVE

Važen sklep načelstva.

Na 2. seji načelstva Agrarne zadruge za dravsko in savsko bano-vino v Črensovcih, ki se je vršila 11. febr., se je soglasno sklenilo sledeče:

17. septembra l. 1930. se je sklenilo, da se pristopnina poviša od 5 na 10 Din. od občnega zbora naprej, ki se je vršil 19. oktobra 1930. Na občnem zboru se je ta sprememba članom naznanila. Naznani se to vsem članom, ki niso bili na občnem zboru.

Zadruga je naročila v smislu novospremenjenih pravil tiskovine za združne knjige in legitimacije članov.

Za vsako legitimacijo se mora plačati po en (1) Din.

V smislu 56 § pravil zadnji odstavek: „Načelstvo bo določilo ukrepe potrebne za kontrolo in poslovanje zavarovanja“ se je sklenilo sledeče:

a) Po nastali nesreči najpozneje v 8 dneh se mora nesreča javiti zadrugi.

b) Zadruga se mora prepričati če ni nesreča zlonamerno povzročena. Ako se budi upravičen sum za zlonamerno povzročitev, se mesečna podpora odloži do razčiščenja slučaja.

c) Ponesrečeni morajo nesrečo prijaviti svojim odposlancem, ti od-nosno teh poslovalni odbor pa javi središnji zadrugi v Črensovcih.

d) Noben, kdor je prejel podporo od zadruge, ne more prijaviti izstopa iz nje pred potekom dveh (2) let po prejemu zadnje podpore.

e) Naprave, sredstva, ki jih daje zadruga po 56 § pravil za povzdigo kmetijstva, se ne dajejo osebam, ampak samo poslovalnicam zadruge v korist vseh njenih članov in to kot last osrednje zadruge. Poslovalnice dajo pri sprejemu naprav ali sredstev o tem potrdilo zadrugi. Raba in obraba ponujenih naprav in sredstev je za vse člane brezplačna na breme zadruge in mora biti za vse člane enako dostopna, za kar mora skrbeti odbor poslovalnic. Za morebitne poškodbe povzročene na danih sredstvih in napravah je odgovoren odbor poslovalnic in je dolžan škodo popraviti dati po tistem, kdor jo je povzročil.

f) Nikdo nima prava do rabe združnih naprav in sredstev od dne ko je prijavil svoj izstop iz zadruge. Do združnih sredstev in naprav pod nobenim pogojem nima prava nečlan in se temu za nikakšno ceno ne smejo dati v uporabo.

Poslovalnice vodijo odposlanci. Poslovalnice se ustanavljajo na podlagi zadnjega odstavka § 2. pravil ki se glasi: „Radi lažjega poslovanja ima zadruga pravo, da snuje po potrebi poslovalnice.“

Prosijo se vsi člani Agrarne zadruge, naj nam javijo, kje hočejo imeti poslovalnice, da tem moremo naročiti žige in jim dati potrebna navodila za poslovanje. — Načelstvo.

Kmečki dom.

1. Prehlad.

Zdaj v zimi često slišimo to tožbo. Naj spregovorimo tudi par reči od prehlada. Samo prosimo, da si to jako dobro prečitata, da nas ne bi kdo naopak razumel!

Naše telo razvija toploto, tako kakor kaka peč. Mesto drv mu damo hrano. Hrana v človeki zgore. Se razmi, da ne s plamenom, liki porabi se tako, da se iz nje razvije toplota. Dokler človek živi, je topel. Vsak dan zavžijemo toliko hrane, da se iz nje razvije toliko toplote, da bi lahko segreli 2500 litrov vode za 1 stopinjo Celzija. Ali bolj učeno povedano, človek potrebuje dnevno 2500 kalorij toplote. Ena kalorija toplote se imenuje tista toplota, ki segreje 1 liter vode za 1 stopinjo C.

Naše telo pa dosti toplote tudi zgubi. Če telo ne bi dalo od sebe nič toplote, bi to bila smrt za nas. Vsako uro bi se toplota telesa zvišala za 2 stopinji. Tako bi dnevno lahko s svojo toploto segreli 30 litrov vode. Za poldrugi den bi nam že krv zavrela. Za eno leto bi bilo naše telo za 17.000 stopinj toplejše kakor solnce.

Pri zdravem človeku je stalna toplota 37° C. Če je več ali manj, človek zboli. Iz prej povedanega vidimo, da če človek dnevno dobi 2500 kalorij toplote, potem je tudi toliko zgubi, ker je stalna toplota 37° C.

Kako pa gubimo to toploto? Ravnotako ko peč, da grejemo svojo okolico. Največ toplote oddajo pljuča z zrakom. Če pa to ni zadosti, si telo pomaga tako, da se znoji. To itak že vsak ve, kako se je potil, ko se je pri delu segrel. Pes nima potnih žlez, radi tega si pomaga tako, da jezik potisne iz ust, da bi lažje in hitreje dihal. Z dihanjem odda čezmerno toploto.

Povedali smo že, da človek mora imeti stalno toploto 37° C. Če se ta toplota zviša samo za 5 stopinj, človek že umrje. Bolnik navadno umrje pri 42° C vročine.

Če človek gubi več toplote, kak si je more nadomestiti, potem tudi ni prav. V zimi se bolj toplo oblačimo, več jemo, smo na toplem samo zato, da bi se preveč ne ohladili. Tudi tu si telo samo pomaga. V zimi se žile stisnejo, tudi celo telo se stisne, da ima manj površine. Če je pa površina manjša, tudi manj toplote odda. Če še to ni dovolj pa se človek začne tresti. Pravimo, da nas „zima stople.“ Telo si hoče zgubljeno toploto nadomestiti z gibanjem. Lahko pa se telo tudi tako prehladi, da nas-

topi nahod, ali influenza ali pa druge bolezni.

Včasih so skoraj vsako bolezen pripisovali prehlajenju. Danes pa že zagotovo vemo, da betege povzročajo večinoma bacili. Velika zguba toplote sama na sebi še ni nič nevarnega za zdravega človeka. Zdravniki so se prepričali, da mrzle kopeli, zdravljenje z mrzlo vodo ne povzroči prehlada. To kaže tudi dejstvo, da tistih bolezni, katere navadno pripisujemo prehlajenju, na severnem tečaju skoraj ne poznajo. Poizkusi na živini so dokazali, da človek zboli na prehladu samo takrat, če naenkrat zgubi preveč toplote, to se pravi izredno veliko toplote.

Tudi to so dokazali, da prehlad ne poviša delovanja bacilov, največkrat ga celo zmanjša.

Zdravnik Chodounsky je v 63. leti starosti na sebi poizkusil, kako preklad deluje na naše telo. V zimi si je odprl dveri, vzel je ledenomrzlo kopel. Po kopeli se niti ni obrisal, liki se je postavil med odprte dveri, na prepih. Pa niti nahoda ni dobil. Takih poizkusov je napravil več tudi sredi bacilov.

Zapomnimo si pa, da je danes jako malo ljudi popolnoma zdravih. Zato šlabi ljudje tudi pri malem prehladu hitro zbolijo. To pa zato, ker se njihovo telo ne zna takoj prilagoditi zunanjim spremembam. Mišice se takoj ne skrčijo in tako nekateri deli zgubijo preveč toplote nanagloma. Na priliko nos, da dobimo nahod, influenco, reumatizem itd.

Zdaj nam je jasno, da se treba čuvati prenahe spremembe toplote. Če se temu ne moremo izogniti, si pomagamo s toplo obleko.

Prehlad škodi krvnemu obtoku. Kri se stisne, sili v notranjost telesa po toploto in tako se zunanji deli zavoljo pomenkanja krvi ne morejo dovolj braniti pred bacili in tako nastopijo tudi druge bolezni, pljučnica itd. Prehlad tedaj organizem oslabi, da se ne more braniti pred bacili, katerih je vse polno okoli nas, pa jih ne vidimo. (Š. M.)

2. Kako se najlepše ogrejemo.

Morda ni vsakemu znano enostavno sredstvo, kako se človek najprej segreje, vendar je to dobro znati, posebno ko je zima v deželi. Vsa umetnost obstoji v tem, da z zaprtimi usti globoko dihamo, dokler se ne ogrejemo, kar navadno ne traja dolgo. Globoko dihanje pospeši obtok krvi in ji dovaža sveži kisik. Kri se svobodno pretaka do konca žil in proizvaja na ta način večjo toploto.

Tudi večje prehlajenje se lahko prepreči na ta način, ako takoj v začetku čestokrat globoko dihamo z zaprtimi usti.

3. Zibanje dece.

Slaba navada, da matere deco uspavajo z zibanjem, je tudi pri nas jako razširjena. Močno zibanje škodi deteti. Istina, da dete prej zaspi, če ga zibaš, to pa radi tega, ker ga omamimo. Tako dete pa tudi ne spi tako trdno. Zibanje jako škodi prebavi, škodi vsikdar na zdravju. Zdravniki so dokazali, da zibanje škodi tudi možganom, da deca postanejo lahko slabe pameti itd. Mnogo bolezni pride na deco zaradi zibanja. Zapomnimo si dobro, da deca lepše in dalje spi, če jih ne zibamo, so bolj zdrava in lepše rastejo.

Za kmetijske gospodinje.

Varčnost v kuhinji.

Nikjer ni varčnost toliko potrebna in važna, kakor v kuhinji. Žena podpira tri vogale pri hiši; toda le tedaj ako zna biti varčna. Žena dela lahko čudeže, vodi gospodinjstvo z najskromnejšimi sredstvi, lahko pa tudi razdene najbogatejšo hišo, ako ne zna biti varčna.

Varčna gospodinja se najbolj izkaže v kuhinji; tu mora najbolj štediti.

Skuhati mora vedno samo toliko, kolikor je potrebno za en obed. Stara, postana jed škoduje zdravju. Vendar so nekatere jedi, ki jih še lahko uporabimo, ako ostanejo, n. pr. kuhano meso, iz katerega lahko napravimo polpete, ali ga naredimo v soku in razne druge jedi.

Dobra gospodinja ne zavrže ničesar, kar bi se še dalo kakorkoli uporabiti.

Gospodinja mora štediti tudi s časom, ker čas je zlato pri vsakem poslu, tako tudi v gospodinjstvu.

Posebno mora paziti na to, da uporabi čim manj posode. Mnogo je gospodinj, katere za vsako malenkost, pomažejo vso posodo, kolikor je ima. To jim povzroči potem mnogo pomivanja in brisanja. S posodo je treba ravnati oprezno, da se ne pobije.

Gospodinja mora biti varčna z vsem, samo ne sme štediti z vodo, z milom in s sodo.

Mastni madeži.

Ako razlijemo vročo mast na desko, se mast zelo hitro razširi, les jo vsrka vase in je zelo težko odstraniti jo potem iz deske. Zato pa mo-

ramo, ko se nam razlije vroča mast, takoj politi dotično mesto z mrzlo vodo. Mast se v hipu strdi in jo z lahkoto oddrgamo.

Mastni madež na svili, volni ali na papirju pokrijemo s fino zmleto krojaško kredo ali z lojcem, položimo na vrh tanek (svilen) papir ter polikamo parkrat z gorkim železom. Nato tkanino stresemo in okrtamo. Po navadi izgine madež takoj, včasih je pa potrebno, da to ponovimo.

Lakirani predmeti.

Z lakiranimi predmeti moramo biti zelo oprezni, da se lak s suvanjem ali praskanjem ne pokvari. Lakirane predmete moramo čistiti samo z mlačno vodo; ne sme biti voda ne premrzla in ne pretopla. Tudi ne smemo izpostaviti takih predmetov solčnim žarkom, ali toploti peči, ker radi pokajo. Čistimo jih najbolje z mehko krpico, omočeno v olju. Ako so na njih mastni madeži, jih posipljemo z moko, ki jo zribljemo z mehko cunjico.

Važna spomenica Kmetске zveze.

Kmetska Zveza v Mariboru kot strokovna organizacija malokmetijstva je z ozirom na proračun dravske banovine za leto 1931/32 poslala 27. januarja t. l. g. predsedniku vlade, g. ministru financ, g. ministru za kmetijstvo in g. banu naslednjo spomenico:

K objavljenemu banovinskemu proračunu si dovoljuje podpisana strokovna organizacija slovenskega malokmetijstva v Mariboru predložiti sledečo spomenico in prošnjo:

Svetovna gospodarska kriza je uničujoče zadela naše kmetijstvo v letu 1929. in še bolj v letu 1930. Vsi strokovnjaki in odgovorni faktorji nam tudi za bližnjo bodočnost ne obetajo nobenega zboljšanja, temveč še poslabšanje posebej radi ruskega dumpiga. Prebivalstvo na deželi v naših krajih je pretežno v bedi, pomanjkanju ter gospodarsko samo životari. Podobni smo težkemu bolniku in ne več oslabelemu človeku. Iz padca tržnih cen pri vseh kmetijskih pridelkih — izvzeto sadje, ki je uspelo le v manjšem delu našega ozemlja — na domačih in svetovnih tržiščih se nepobitno jasno vidi, koliko je padla davčna moč našega kmetskega ljudstva. Uradna statistika odkriva, da so cene padle za 50% do 100% v zadnjih dveh letih. V tem razmerju torej tudi davčna moč, odnosno še bolj, ker stroški za življenje in obratovanje niso znižani.

Iz tega jasnega žalostnega temelja moramo gledati na banovinski proračun in ga prilagoditi obstoječim razmeram. Nepobitno jasno je, da so že pred dvema letoma ob ugodnejših gospodarskih razmerah državna uprava in oblastne uprave z okrajnimi zastopi in občinami do meje možnosti obremenile z dajatvami kmetsko ljudstvo. Skrajno neugodni gospodarski razvoj torej imperativno zahteva za ljudstvo znižanje dajatev in državna uprava je to deloma za l. 1931. upoštevala. Prosimo, da ji jasno in ener-

gično sledi tudi banovinska uprava na tej poti.

Nujno prosimo za izdatnejše znižanje banovinskih doklad k državnemu davku na zemljarino in znižanje davka na hiše, oproščene državnega neposrednega davka po členu 32, točka 15 zakona o neposrednih davkih ter znižanje takse na sečnjo gozdov, dalje za znižanje banovinske trošarine na vino ter reformo taks na živinske potne liste.

Absolutno potrebno pa je izpremeniti in omiliti dajatve za cestni fond, ker nove nameravane obremenitve ne uničijo le predvidenih malih državnih olajšav, temveč tvorijo pretežke nove dajatve, ki so za malokmetijstvo in kmetsko ljudstvo vobče neznosne.

V jasen dokaz obremenitve po pravilniku o kuluku navajamo konkreten primer davkoplačevalca Arnulža Franca iz Šetarove šte. 8. Ta plača v občinah:

1. Šetarova: osnovni davek Din. 1.195,82, doklad Din 1.160. 2. Zamar-kova: osnovni davek Din. 54,14, doklad Din. 59. 3. Zg. Žerjavci osnovni davek Din. 32,35, doklad Din. 33.

Po predvidenih predpisih bi moral plačati kuluka kot odkup: 1. Za Šetarovo eno enoto = štiri dni; banovini 12 dni = Din. 240; občini 12 dni = Din. 240; skupaj za leto 1930. Din. 480. 2. Za Zamar-kovo 1 enota = 1 dan; banovini 3 dni = Din. 60; občini 3 dni = Din. 60; skupaj za leto 1930. Din. 120. 3. Za Zg. Žerjavca 1 enota = 1 dan; banovini 3 dni = Din. 60; občini 3 dni = Din. 60; skupaj za leto 1930. Din. 120. Torej za malo posestvo v treh občinah samo za leto 1930. Din. 720.

Ker se predvideva plačilo za leto 1930, in za leto 1931., torej Din. 1.440, kar je več nego skupni celotni enoletni državni zemljiški davek.

Kakor tega posestnika, zadene plačilo ogromno večino vseh drugih

naših maloposestnikov, ker ima posebej v Prekmurju, v Slovenskih Goricah, v Halozah, na Murskem in Dravskem polju pretežna večina kmetovalce v svojo posest najmanj v dveh občinah. Vsi kmetovalci, obrtniki in delavci bodo morali samo iz naslova: kuluk prispevati na novo okroglo 50% do 120% na državne direktne davke ne oziraje se na ostale občinske in banovinske doklade. Pač jasen dokaz, da ta dajatev ni več davek, ki bi bil znosen, tudi če bi se občina popolnoma odrekla svojemu delu dajatve.

Ta nova dajatev ima svoje glavne trdote v dejstvu, da:

1. ne tvorijo za ocenitev enote podlage krajevne razmere, kajti pretežna večina kmetov in kmetskih delavcev ne zasluži na dan Din. 20;

2. predvideva po zakonu najvišjo možnost obremenitve, kar je ob opisanih razmerah in dejstvih nemogoče in upravno neprimerno, saj naša sosednja Savska banovina predvideva le najnižjo dovoljeno možnost;

3. obremenitev je regresivna, namesto progresivna in torej ne odgovarja gospodarsko-socialnim zahtevam;

4. zahteva se plačilo za eno leto nazaj, kar je pri fizičnem izvrševanju nemogoče, v denarni dajatvi pa pretežko, ker nihče s tem ni računal.

Iz navedenih razlogov nujno prosimo, da se to novo nameravano breme izdatno izpremeni in ublaži, kajti sicer nastopi z obubožanjem tudi skrajno nezadovoljstvo in demoralizacija pri izvrševanju davčne obveznosti.

Isti razlogi nas silijo, da prosimo za ukinitve nameravanih taks za vprežno živino. Poleg skrajno težkega gospodarskega položaja našega malokmetijstva govori za opustitev tega projekta tudi težka in predraga tehnična izpeljava, ki zahteva mnogo šikan od strani naših izvršujočih faktorjev. To prošnjo tembolj otemeljuje dejstvo, da cene živini rapidno padajo in bi upeljava te takse živino še bolj razvrednotila.

Popolnoma se zavedamo težav in dolžnosti, ki jih ima banovinska uprava, toda povdarjati moramo, da izredna gospodarska depresija zahteva izredno budžetiranje in skrajno varčnost. Naše malo kmetijstvo je trenutno bolnik, ne more biti nosilec bremen, temveč mora tvoriti za svojo ozdravitev samo le breme. Zato prosimo, da se označena bremena ukinejo odnosno izdatno zmanjšajo, (osobito določbe o kuluku in taksa na vprežno živino), nujno pa za napredek in ozdravitev potrebne produktivne investicije izvršijo s posojili. Druge

možnosti ni, ako nočemo upropastiti in demoralizirati našega malokmetijstva in ako hočemo približno doseči višino ter ohraniti tempo napredka pri naših sosedih na severu in na zapadu.

Iz temeljitega poznavanja razmer izvirajo naše prošnje in globoka ljubezen do naše banovine in države jih narekuje, zato prosimo, da se uvažujejo.

V Mariboru, dne 26. jan. 1931.

Kmečka kuhinja.

Prežgana juha. To je juha, katero imajo nekateri jako radi. Priporočljiva je včasih tudi za bolnike. Skuha se na sledeči način: V vroči masti zarumenimo za eno žlico moke (mele). Ko je moka lepo rumena, dolijemo mrzlo vodo. Juho potem osolimo in jo še nekaj časa kuhamo. V kuhano juho damo zdrob (gres) ali pražene žemljine kocke.

Klobasni perkelt (guljaš). Par glav čebula (lūka) razrežemo in ga pražimo v masti. To malo osolimo in zaprpramo. Ko je čebula lepo rumena, vlijemo na njo za eno škodelico (šalico) vode in to tako dolgo kuhamo, da čebula juho popije. Potem damo v to par kosov klobase, katero smo prej v masti že na pol spekli. To vse skupaj pečemo kake četrt ure. Perkelt je tako gotov in ga lahko damo na mizo. Zraven lahko damo v zmočaju pražene žemlje.

Pečena goska. Očiščeno gos od zunaj in znotraj osolimo in jo damo na hrbtu ležečo v pekočo (renglo). Vlijmo na njo nekoliko vode in jo pečemo vsaj poldrugo uro. Vmes jo moramo obračati, da se bo od vseh strani enakomerno rumenila. Ako se ocvre iz nje mnogo masti, jo moramo odliti, da se gos ne prismoči.

Fižolova prikuha. Prejšnji večer namočeni fižol (grah) damo kuhati. Ko je že mehek, napravimo gosto začimbo (zafrik), v katero denemo tudi na drobno narezano čebulo. Na zafrik vlijemo malo vode in vse to zlijemo na fižol. To dobro skuhamo in dodamo primerno količino jesiha in vrhnja.

Mlečni kruh. Dobro zmešamo 2 dekagrama kvasu, tričetrta litra mleka, 1 jajce, tričetrta kilograma moke (mele) malo sladkorja in zmočaja. Po vrhu namažemo z belakom in počasi pečemo.

Kmetško čtivo.

Dandanes ni človeka — pa naj bo kateregakoli stanu — ki bi izhajal brez čitanja. Svet napreduje z naglimi

koraki. Na drugi strani pa nastajajo vedno nove potrebe. Prvo in drugo sili človeka, da vzame v roke primerno čtivo. Kdor ne čita, izgubi stik s svetom.

Čitanje je potrebno tudi kmečkemu človeku, ker se tudi v kmetijstvu pojavljajo dan za dnem nove stvari, o katerih mora biti poučen. Razen tega pa je potrebno, da se tudi kmetski človek od časa do časa razvedri s čitanjem kake lepe povesti.

Kar se tiče kmetško-izobraževalnih in kmetško-gospodarskih stvari, priporočamo na tem mestu predvsem dva lista. Ta lista sta: *Naš dom*, list za kmečko mladino in *Kmetovalec*. Prvi list je namenjen zlasti kmečki mladini. Z užitkom pa ga čitajo tudi odrastli. Je zlata vreden list. Letna naročnina znaša samo 12 Din. Naroča pa se pri upravi lista *Naš dom*, Maribor, Koroška cesta 5. Kdor le more, si ga naj naroči. Ne bo mu žal — *Kmetovalec* je pa gospodarski list. Člani Kmetijske družbe ga dobivajo zastonj; plačajo namreč samo članarino. Naročijo si ga lahko tudi drugi v Ljubljani. Ga tudi toplo priporočamo.

Kar pa se tiče povesti, so ene najcenejših tiste, ki jih je izdala in jih še izdaja Cirilova Knjižnica v Mariboru. Vse povesti so jako lepe. Med najlepšimi so povesti slavnega pisatelja May Karla. En zvezek stane 13 Din. Ravno zdaj je izšel prvi zvezek najlepše povesti *„Vinetau“*. Lepota te povesti se sploh ne da opisati. Te knjige se naročajo v Cirilovi tiskarni v Mariboru. Kdor pa ne bi rad pisal tja, se lahko zgleda v Prekmurski tiskarni v M. Soboti in ona mu jih preskrbi.

Kmečko delo v teh dneh.

Zaenkrat je zunaj še sneg, radi tega je delo na polju, travnikih, v vinogradih in sadovnjakih še nemogoče. Lenariti pa gospodar vkljub temu ne sme.

Prva skrb dobrega gospodarja mora biti, da se pripravi za delo v naravi. V ta namen pregleda vse orodje (šker). Kar je potrebno popravila, naj da popraviti, da potem v delu ne bo zastoja. Veliko skrb treba posvetiti vprežni živini. Njo čaka težko delo, radi tega si mora nabrati mnogo moči. Gospodar v teh dneh ne sme preveč štediti s krmo. Živini treba dati, kar rabi, ker bo samo tako dovolj močna.

V sadovnjakih se delo že lahko začne. Kdor še ni očistil drevja, ga naj očisti čim prej. Suho in pogosto vejevje treba odžagati. Lahko se sa-

dijo tudi mladike. Zemlja spodaj ni zmrznjena, radi tega sadike ne bodo poškodovane.

Pripravljati se morajo tudi gospodinje. Sedaj je zadnji čas, da si preskrbijo potrebna semena za zelenjavo in cvetljice (korine). Kakor hitro pa skopni sneg, se bo treba podati v vrt in bo treba začeti z delom. Letos bomo itak precej pozni, radi tega bo treba hiteti.

Domači in svetovni trg.

Naš izvoz sadja v letu 1930. Generalna direkcija carin je izdala podatke o izvozu sadja v letu 1930. Lani je naša država izvozila v inozemstvo svežega sadja v pošiljkah do 5 kg le neznatne množine. Edino sliv smo na ta način izvozili 7.8 milijonov kg v vrednosti 21.17 milijonov Din. Vagonskih pošiljk pa smo izvozili: grozdja 3.9 milijonov kg za 11.27 milijonov Din, jabolk 85.1 milijonov kg za 183.7 milijonov Din, hrušk 171 tisoč kg. za 385 tisoč Din, marelic 2070 kg za 5720 Din, višenj 60.991 kg za 254.298 Din, črešenj 332.730 kg za 1.07 milijonov Din, sliv 23.6 milijonov kg za 45.87 milijonov Din, orehov 4.315.356 kg za 23.5 milijonov Din, malin 14.787 kg za 129.984 Din, ribezlja 3772 kg za 27.600 Din, jagod 37.590 kg za 300.590 Din, oljk 3140 kg. za 80.190 Din, ostalega sadja 229.709 kg za 521.658 Din, — Skupno so torej izvozili raznovrstnega sadja na 287 milijonov kg v vrednosti nad 287 milijonov Din. Sadje nam je pri izvozu vrglo nad eno četrtino milijarde Din ter s tem znatno podprlo našo trgovsko bilanco.

Tržne cene:

Penezi: dolar Din. 56.—, Argentinski peso Din. 13, šiling Din. 7.90, lira Din. 2.90, pengő Din. 9.80, marka Din. 13.30, urugvajski peso Din. 26, frank Din. 2.18.

Živina: biki, junci i telice Din. 7—8, (jako debeli Din. 9), krave Din. 4—6, teoci Din. 14—15, svinje Din. 12.

Zrnje: pšenica Din. 140, žito Din. 125, oves Din. 145, kukorica Din. 120, krumpli Din. 35, ajdina Din. 120, proso Din. 90, lenovo seme Din. 200, novi grah črešnj. Din. 190, mešani Din. 120.

Cene svinj in živine v Mariboru. **Svinje:** mladi prašiči 5—6 tednov stari komad po 150—200 Din., 3 do 4 mesece 250—380 Din., 5—7 mesecev 400—550 Din., 8—10 mesecev 600 do 800 Din. eno leto stari 900 do 1160 Din. 1 kg. žive teže 8 do 9 Din., 1 kg. mrtve teže 10—12 D.

Goveja živina: Cene za 1 kg. žive teže: debeli voli 7.75—9 Din, poldebeli 6.50 do 6.75 Din, plemenski 5.50—6 Din, biki za klanje 6.50—8 Din, klavne krave debele 5.50 do 6 Din, krave klobasarice 2.50—3 Din, molzne in breje krave 4.50—5.50 Din, mlada živina 6.50—7.50 Din. **Meso volovsko I.** vrste 18—20 Din, II. vrste 14—16 Din, od bikov, krav in telic 10—14 Din, telečje I. vrste 22 do 35 Din, II. vrste 15—20 Din, svinjsko sveže meso 14—20 Din.

Za naše male.

Vogrin Štefan, Rakičan.

Tri žele.

Ednok je živo eden človek, šteri je vsigdar iz pipe kadio. Kda je ednok hodo po ednom velkom logi je prišeo do velkoga debeloga dreva. Pri njem stane i se čüdiva, kak je moglo tak debelo zrasti. Kak stoji pri tom drevi, čüje da v drevi nekaj škrable. Vzeme v roke sekiro i začne sekati to debelo drevo. Seka, seka tečas. ka je na sredini do votloga mesta prišeo. Vün z dreva pa stopi edna stara comprnica i njemi pravi: „No ka zdaj želeš najraj meti za to ka si me vün püsto?“ Človek odgovori: „Nikaj drügo si ne želem kak eden takši žakel, ka či jaz zapovem, ka te mora tisto notri priti i edne takše karte, ka vse jaz gvinam i ešče to, ka naj moja pipa vsigdar z duhanom puna bo!“ Ka si je želo, to je tüdi dobo. Ide zdaj dale. Na poti ga je pa noč zgrabila. Zdaj pride do ednoga mlina i tü prosi za prenočišče. Mlinar njemi pravi: „Jaz vam dam prenočišče samo ka vu te mlin se po noči hodijo vrazje kartat!“ Človek pravi, da de on zatoga volo vseedno spao. Mlinar je zdaj odišo domo. Človek si pa doli leže. Ali ešče je ne dugo ležao, ka je že prišo poglavar i devet drügh vragov. Poglavari je pa že ozdaleč dišalo, ka je nekak v mlini. Kak pridejo v mlin, so šteli toga človeka razčesati, nego on njim je pravo, da naj ga nehajo, da de se on tüdi z njimi kartao. I resan so se spravili kartat. Ali vrazje so vse zakartali. Kda so že več nikaj ne meli penez, te je plantavi poglavar ednoga vragá zgono vu pekeo ešče po eden kebeo pesnivih penez. Vrag je penez prineso i so se dale kartali. Vrazje so pá vse zašpilali. Zdaj pa so se čemerni spravili nad toga človeka i so ga šteli biti. Človek pa samo pravi: „Vsi v žakel!“ Taki so bili vsi vrazje vu žakli.

Človek je zdaj mlin napüsto i je vragom od kamla riti vkraj brüso tečas, dokeč se je poglavar ne skrv-

jov podpisao, da več nigdár vu te mlin ne pridejo.

Človek je zdaj bogat gratao i je lepo živo. Vu svojoj starosti je vmro. Šo je pred nebeska vrata i se je notri proso. Sveti Peter njemi je odgovoro: „Kda si meo srečo, bi si lahko proso düšno zveličanje i te bi prišo vu nebesa, nego ti si proso samo za žakel, karte i puno pipo zdaj si pa zgübleni.“

Zdaj se je človek napoto proti peklenskim vratam. Kak so ga vrazje varali, so se pogučavali, da ide tisti, kak jih je vu vreči meo i so dveri dol držali tak, ka so njim škrampili skoz dver prišli. Človek je pa vzeo eden hamer i njim je škramble dol zanétao. Vrazje so zdaj več ne mogli od dver vkraj, nego je držijo ešče zdaj, či tak ka so je ne püstili. Človek pa ešče dnesden hodi od nebeskih do peklenskih dver, či tak ka se je ne sveti Peter nad njim smilüvao i ga vu nebesa püsto. To se je zgodi lo vu pripovesti, či mi verjete ali pa ne.

Mali Vanček se je ednok pelao z očom po železnici. Vanček je celi čas vün na okno gledao. Oča pa ga je ne mogeo pripraviti, da več nebi vün na okno gledao. Ednok njemi friško krščak cukne z glave i ga skrije za hrbtom i njemi pravi: „Vidiš Vanček zdaj ti je pa veter odneso krščak, liki če boš vrli jaz sfüčkam i krščak nazaj prileti.“ „Vrli mo“ odgovori Vanči. Oča resan sfüčka i pokaže krščak Vančeki. Vančeki se je to fest vidlo, da je krščak nazaj prileto. Kda je železnica najbole šla, je lüčo krščak skoz okno i pravi oči: „Oča ešče ednok sfüčkajte, da dobim krščak nazaj.“

* *

Oča so pravili deci, da šteri več krumpišov poje, vekši falat mesá dobi. Deca so se zato paščili jesti i da so se najeli je oča pitajo: „No šteri je najbole sit?“ „Jaz, jaz so kričali deca. No te pa meso za vütro nihajmo“, so pravli oča.

te. Ne plačajo nadale te dače, ki se zavolo cerkvenih zadržkov ne smejo znova ženiti, vojaki, podčastniki i nižji častniki, obsojeni na zapor, dokeč so pod kaštigov, inozemci, nesposobni za vodstvo svojega gospodarstva, popolni invalidi, to je telovno i düševno nezmožni i držina, nastavljeni, če mesečno ne presega njihova plača 2500 Din. — To povejo trije prvi paragrafi zakona. Iz teh je razvidno, da ne bo dosta takših, ki bi to dačo düžni bili plačüvati. Ve samostojnoga gospodara skoro ne, vsi so v službaj, a nieden pa ne slüži mesečno več kak 2500 Din. Zato pa pod dačo spadne malošto.

Ta dača se plačüje od dopolnilne dače na zemljarino, zgradarino, pridobnino i rentnino (dača od interšov za posojene peneze). Plačajo jo tüdi, ki prejemajo dohodke od svojih akcij, ki nema teh dohodkov i gornjih dač, ne plačüje dače navržene na neoženjene osebe, ne bo plačüvao. Ki je dopuno šestdeseto leto, neje podvržen plačüvanji te dače.

Oprostitev od dač. Tisti ki morejo plačüvati neposredno dačo (od zemlje, obrti itd.) se oprostijo od plačüvanja neposredne dače i vsej na njo navrženih nalog ali doklad, če majo ali so meli *devetero ali več zakonske dece*. Posredno dačo, kak na priliko dačo na poslovni promet itd. pa vseedno morejo plačüvati. Kak se more zakon razmeti, pa določi v vsakom slučaju finančni minister.

Oprosimo naše z deveterov ali več decov blagoslovljene familije, naj vzemejo na farofi vün družinski list i žnjim potrdijo pri pristojnoj davčnoj upravi, pa so prosti plačüvanja neposrednoga davka. Tak de vnogim siromaškim familijam pomagano. — Edno bi bilo ešče potrebno pojasniti: dali so düžni cerkveni uradi kolekaprosto izdati družinske liste ali ne? Vse zavisí od davčnih uprav. Prosimo pojasnila.

Kovačkoga vajenca

sprejme ŠEBJAN MIHAËL, kovač Stara vüllica poleg lesenoga türma M. Sobota.

Vljudno naznanjam

da sem prevzel pisarno pokojnega gospoda dr. Josipa Goljevščka odvetnika v Murški Soboti.

Dr. LJUDEVIT VADNAL

odvetnik

v Murški Soboti — hiša g. Brumena.

Zakon od dače za neoženjene i od davčne oprostitve oseb z 9 ali več dece.

Gornjo dačo plačajo neoženjeni, po sodnji ločeni i dovci. Dvoji drügi ga samo te plačajo, če nemajo zakonske dece. Dača se plačüje po spunjenom 30. leti.

Ne plačajo te dače dühovne osebe obojega spola, šterim cerkveni

predpisi prepovejo ženitev. Cerkevni predpis je tüdi zaoblüba čistosti, ki jo položijo kakše osebe po predpisi Cerkev. Če bi se na te vrgla dača, naj zaprosijo od cerkvene oblasti potrdilo, da njim je ženitev prepovedana po cerkvenom zakoni i do je pros-

Pošta upravnništva.

Flisar Anton, Kruplivnik 5. Na lani i letos vse plačano. Tudi tisto vse, ka so v Austrijo hodile polleta. **Gaber Franc, Srdica.** Na staro je vse plačano. Na letošnje leto je prišlo iz 8. jan. poslane naročnine 104 Din. Potem še sem računao Godarovih 20 Din. ka je v Nemčiji više plačao. Tak 124 Din. je že na letos plačano. **Kuhar Mihael, Trdkova 155.** Na letos sprejeli 12 Din. Na lani vse plačano. Višek, ka ste lani i ovo leto več plačali, po vašoj želi spisali na Dom sv. Frančiška. To znese 11 Din. Din. 75 p. Bog plačaj! Gubičovo predlansko naročnino iz Nemčije poslano smo pa na lansko vračunali i tak je za oba vse v redi. **Šadl Janoš, Večeslavci.** Okt. 2. poslanih 100 Din. vračunali za kalendare, šteri dozda neso bili plačani. Na novo spisali jan. 12. poslanih 600 Din. Na staro kak javili vse v redi. **Vogrinič M. Vančaves.** Din. 10 za dva kalendara i 150 Din. naročnine sprejeli. **Rumin Franc, Černelavci 19.** Sini do 1. dec. vse bo hodilo. Od 1. febr. vse dobro, ešče brezplačno drugo čtenje poleg Novin. **Vogrinič J. Gerlincl.** Naročitev i naročnino sprejeli pa vse poslali. Kren Juri bi mogo dobiti M. List, zato ka ga ma pri naslovi štampanoga. Mogoče se je pri pošiljanji kde zatepo; vse smo njemi poslali drugoga. Hvala za agitacijo.

— **ŠVEDSKE KAPLICE** apotekara Sikića čistijo želodec, čreva i krv. Okrepijo želodec i odstranijo želodčne bolečine. Steklenica: 20 Din. — Dobi se v apoteki pri SVETOJ TROJICI v Dolnjoj Lendavi.

Delavske zadeve.

Na Delavski dom so darivali v Din: Iz Vadarec: Šantavec Štefan i Franciška 135, Šantavec Mikloš 39; iz M. Sobote: Horvat Franc 39; iz Poznanovec: Bačić Jozef 39, Gergek Marija 26; iz Radovec: Kodila Mikloš i Franc 78, Smodiš Emilija 26, Nemec Francika 26, Šeruga Treza 26, Baša Fanika 26; iz Pečarovec: Kolar Ludvik 39; iz Prosečkevesi: Gašpar Štefan 26, Žokš Štefan 26; iz Bakovec: Grah Treza 26, Kopun Roza 26, Magdič Ana 26; iz Križevac: Zavec Marija 26, Hari Otilija 26; iz Bratones: Gregor Kata 26; iz Otovec: Matiš Ana 26; iz Kovačevac: Čor Matilda 26, Ficko Adela 26; iz Vidonec: Gomboc Agneška 26, Pozvek Adela 26, Kovač Adela 26, Slamar Ana 26, Vrečić Irma 26; iz Gornje Lendave: Sukič Marija 26, Grah Marija 26; iz Trdkove: Kuhar Ana 26; iz Gor. Slaveč: Ferko Agneška 26; iz Kuzme: Bundrla Marija 26, vse vkup 1064 Din. Iz Košarovec: Vaš Julka i Ana 40; iz Lutverci: Vrečić Štefan 10; Petanjci: Zorjan Alojz 10 Vidonci: Farič Paula 10, Kerec Marija 12, Hajdič Kristina 10, Vrečić Klara 10, Hajdič Ilona 10; Gor. Lendava: Hül Irma 10, Kranjec Ana 10; Gor. Slaveči: Rogan Franc 10, Bertalanč Sidika 5; Vel. Polana: Žalik Ivan 10; Brezovica: Raščan Štefan in Franc 20; Rankovci: Pelcar Ana 20; Borejci: Gomboc Štefan 40; Dol. Slaveči: Pozvek Jozef 20; Nuskova: Knaus Franc 50; Rakičan: Talijan Janez 30; Kruplivnik: Žokš Štefan 20; Trdkova: Kuhar Mihael 50; Kupšinci: Seršen Matija 20, Drvarič Franc

30; Veščica: Kovač Štefan 20, Vitea Štefan 10; Vančaves: Vogrinčič Cilk 72; Petanjci: Sinic Janez 30; Vančaves: Marič Ana 10; Tišina: Hojker Marija 10; Lemerje: Cvörnjek Alojz 50; Prosečkaves: Kerec Janez 100; Kupšinci: Ščančar Jozef 20; Sotina: Krenus Franc 50; Stahovci: Činč Apolonija 10; Rankovci: Uilen Ana 20. Vse vkup 859 Din.

Iz Matjaševac: Rogan Janez 65, Bundrla Franc 65, Zelko Jozef 65, Vidonja Treza 26; Trdkova: Kuhar Franc 65, Kuhar Treza 52, Muhar Marija 26; Prosečkaves: Kerpič Janez 65, Kerpič Irme 65, Supi Treza 52; Domajinci: Žilavec Marija 26, Fukaš Angela 26, Zorjan Ana 26; Krog: Novak Kata 26, Zankoč Marija 26; Doliče: Škaper Agneška 26, Bokan Agneška 26; Pečarovci: Šeruga Katarina 26, Šeruga Fani 26, Šantavec Ilona 26; Krašče: Šarkan Ana 26, Segeri Ana 26; Beltinci: Sobočan Katarina 26, Slavic Katarina 26. Vse vkup 931 Din.

Vsem darovnikom naj Bog stotero povrne, odbor pa se vsem prav iz srca zahvaljuje!

*

Javna borza dela v Murski Soboti prosi i opomina vse tiste delavce, šteri so dobili knige za čtenje, naj je nazaj prinesejo, najkasnej do 20. marca t. l. Nišče naj ne odlašar imamo vsakoga zapisanoga što je knjigo dobo i bomo ga prisilili na povrnitev če sam z dobre vole ne prinese nazaj.

Peneze, peneze!

Pred par leti je v Ameriki vmro milijonar John Evans. Imeo je bogate rudnike za baker (küfer). Na zadnja leta je pa ne marao za bogastvo. Čudna zgodba je to od človeka, šteri bi se rad rešo bogastva, pa se ne mogeo. Vse svoje imetje je razdao v dobre namene. Zasigurao si je samo na leto 400 fūntov. Za deset mesecov so njemi pa naznanili, da so na njegovom posestvi v Britskoj Gujani našli baker. Nekša družba je štela kupiti za drage peneze to zemlo. Evans pa je vse pravice darivao inženjeri, šteri je rudnik našeo. Zdaj si je mislo, da ga ednok pri miri pūstijo z bogastvom. Komaj pa sta minola 2 meseca, njemi naznanijo, da je podedivao 100,000 fūntov. Evans je te peneze dao ednoj sirotišnici. Ne dugo za tem je pali dobo glas, da njemi sorodniki zapūšćajo 30,000 fūntov.

Te peneze je dao ednoj bolnišnici. Dobrodelne ustanove je jako rad podpirao. Pa je vćasi tūdi küpo kakšo srećko. Tak je njegova srećka zadela ednok 5000 fūntov. To preganjanje bogastva ga je tak razžalostilo, da je ne dugo za tem vmro.

Ne je šteo bogastva, pa je hodilo za njim. Kelko naših lūdi bi ga pa rado, pa nešće priti. (Putnik.)

Šošarski vajenec je postao milijonar.

Nedavno je vmro v Ameriki v New Yorki imetnik najvećše trgovine s sadjom Steinhardt Jozef. Star je bio 62 leti. Zanimivo je njegovo življenje. Narodo se je v Nemčiji. 12 let star se je preselo k znancom v Ameriko. Njegovi so ga pa dugo ne trpeli, liki so ga vrgli na cesto s 25 centi. Razmi se, da je dećko većkrat

bio laćen, kak sit. Ednok njemi je nekši kočiš dao par jabok, da njemi je pomagao. Edno jaboko je pojo, druge pa je odao. Kda je vido, kak ta trgovina dobro ide, je postao mali trgovac s sadjom. Pa na nesrećo, nekši drugi dećko njemi je delao konkurenco. Većkrat sta se zbila, pa te drugi dećko je ne šteo odhenjati. Zato ga je Jozef pozvao, da bi se zedinila, pa vkup jaboka odavala. Imetomi drugomi je bilo Kelly. Založila sta firmo Steinhardt i Kelly. Ta firma je postala najvećša na sveti. Kda je Steinhardt bio star 60 let je povedao ednomi novinari, da vsako leto posodi sadjarom 4 milijone dolarov, železniškim družbam pa 2.5 milijonov dolarov. Letni promet njemi je znašao 15 milijonov dolarov. (Putnik.)

JEDINI SLOVENSKI ZAVOD BREZ TÜJEGA KAPITALA JE VZAJEMNA ZAVAROVALNICA v LJUBLJANI, Dunajska cesta 17.

Sprejema v zavarüvanje:

1. Proti ognji: a) za raznovrstne izdelane stavbe kak tudi stavbe med časom zidanja, b) vse gibajoče blago, pohištvo, zvone i spodobno; c) polske pridelke, zrnje i krmo.
2. Zvone glaže proti razpoki i prelomi.
3. Sprejema v živlenskom oddelki zavarüvanje na doživetje i smrt, dečinski herb, dale penzijska i lüdska zavarüvanja v vseh spremembaj.

Zastopniki v vseh mestih i faraj. Glavno zastopstvo za Slovensko Krajino pri upravi NOVIN v ČRENSOVCIH, štera potom svojih širitelov i drugih pomočnikov, šterih imena bomo objavili, ide vsem na roko. Javite se pri njoj i dobite vsa pojasnila brezplačno!

MARA PAVIČ:

PRAVICA i USMILJENJE.

Prevod iz hrvaščine.

IV.

Pred ženitvov.

Jütro dvajstoga januara je bilo megleno i žalostno. Marta je stala pri okni, pod šterim je šumeo Vrbas. Ne se valio besno i razdraženo, kak v tistih deževnih jesenskih dnevaj, nego je odtekao mirno, pomali, kak da bi se otrüdo od duge poti, kak da bi ga stiskavalagosta siva megla. Šumeo je, kak da bi se jokao, tiho, a betežno, neizmerno betežno. Marta ga je razmila. Ve je bilo tudi v njeni duši ednako. Gosta, siva megla njoj je zavila vsako misel, vsaki občütek. Bila je brez moči, ščista brez moči. Dugo se je mantrala, naslednje pa je vendar podlegla. Dnes se bo oženila z Emilom. Videlo se njoj je, da so to samo senje, alite senje so grozno nadležne in težke. Zdramiti bi se štela, skočiti gori, zakričati, z ednim vdarcom razpršiti vso gosto, sivo meglo, ki njoj je objela zavest, ali ne more. Brez moči je. Ne more zbrati raztepenih misli, ne more izkresati niti edne iskrice iz srca, ki je oledenelo od otrüjenosti. Sama ne ve, kak je privolila v to, da se oženi z Emilom. Vidi se njoj, da je tudi to tak senjala. Spominja se samo na to, kak sta ednoga večera navalila na njo mati in Emil. Ka vse sta njoj gučala, da bi jo osvedočila, da Petra nega več med živimi! Mogla je vervati. Potom je nekam nezavestno položila svojo roko v Emilovo. Okoli nje so se veselili, a ona je ostala kak kamen. Niti eden smehljaj se ne prikazao na njenih vüstnicaj. Na dušo se njoj je zvalila teža, kak da bi napravila strašen zločin. Videlo se njoj je, da se tudi mrtvomi Petri ne bi smela izneveriti. Ta teža tudi dnes leži na njeni duši, zavolo toga tudi nešče misliti na dnešnji den. Že nekaj dni je v hiši nenavadno živo. Vsi majo pune roke posla. Mati i tri služkinje mesijo i pečejo celi den, švelja šiva, da njoj v naglici konci pokajo. I Oton je prišeo iz Zagreba, da bo družban pri sestrinoj ženitvi. Vsi se pripravljajo, nikomi ne žao ne izdatkov ne trüda. A Marta bi želela, da bi od vsega toga ne videla nikaj, želela bi, da nikaj ne bi čüla, da jo nikaj ne bi pitali, da nihče ne bi prihajao k njej. Komaj čaka, da bi bilo vsega toga konec i da se zgodi, ka se mora zgoditi i da za vedno obračuna z vsemi življenjskimi radostmi. Peter je mrtev, z njim je morje požrlo vso njeno srečo. O, zakaj je mro! Ali ga je ravno na morji dosegnola težka roka Pravice? Marti se dozdeva,

da vidi v zelenoj površini Vrbasa Petrov bleđi obraz, vidi se njoj, da iz one bele pene kuka šop njegovih čarnih vlas. Že je zdignola roko, da bi odprla okno i skočila, ali stavili so jo stopaji, štere je čüla vüni na hodniki. Poznala jih je. Za hip je stao poleg nje Emil.

— Marta! Mama pride opoldne! Glej, brzojav!

— Vendar! — se nekelko nasmehne Marta i vzeme iz Emilove roke papir, da bi prečtela.

— Znao sem, da pride. Nega bolezn, ki bi jo dnes priklenila na postelo, — je gučao Emil živo i nervozno.

— Samo da njoj potüvanje ne bi škodüvalo, — pripomni Marta, da bi se rešila svojih misli, — zdaj je najbolje nevugodno vreme.

Emil jo je zahvalno pogledao. — Ne boj se Marta, ona itak vsikdar potüje.

Marta je postala tiho. Šče nekaj je štela praviti a ne je znala, ka naj bi napravila. Emil je opazo njeno zmedo, tudi on jo je šteo nekaj pitati, a ne se vüpaao. Marta je v duši začütüla usmiljenje nasproti tomi človeki. Kak plemeniti i dober je, kak jo lübi, a ona ga nemore osrečiti. Kelikokrat njemi je že to priznala, ali njegova lübezen do nje se ne zmenšala. V hipi začüti nekšo zadovolnost ob Emili, a na mah potom njoj Petrova slika zamrači vso dušo.

— Emil! — njoj je zadrhteo glas, — ka će bi se dnes Peter vrno?!

Emil je postao bleđi. — Marta, zakaj tak gučiš? Tüdi sama znaš, da je to nemogoče.

— Znam, ali povedala sem, ka mi je prišlo na miseo.

— Marta, prosim te, samo dnes mi prizanesi! — Oči so njemi zalile skuze. Marti je bilo žao, da je pred Emilom omenila Petra, a v njeni duši je bilo teliko bridkosti, da njoj je brez lastne vole privrela iz vüst. Tiho sta stala eden proti drugomi, kda je vstopila v sobo Martina mati.

— Pastor je sporočo, da pride točno ob petih popoldne.

— Šče ob petih! — se je čemerio Emil.

— Ne more prvine — ga pomiri mati — ob štiraj mora prisostvovati nekšoj seji.

— To je pač vseedno, Emil — je zamahnüla Marta z rokov, — edno vüro prvine ali pozneje.

Emil jo je pa žalostno pogledao, ona pa se je obrnula proti okni, ar se je bojala materinoga pogleda.

K sreči mati ne nikaj videla i ne čüla, ar je bila vsa obdana z brigov i poslom. (Dale.)

POZOR! FAL CIGEO.

Ciglenice v Gornjoj Radgoni i v Borec pri Sv. Križi

(prle nemške) naznanjajo, da majo v zalogi dosta črepa za pokrivanje falc drugi klas i mislite po kakšoj ceni: **jezero falatov po šeststo dinarov.** Što šče kúpiti naj piše edno karto hitro prle kak vse odamo na

Centralo občinskih opekarn v GORNJOJ RADGONI.

Kúpec lahko vozi, gda de meo čas. Tüdi mamo prvi klas falc cigeo i vse drüge vrste po dnevnih cenaj.

Za smeh.

Poldi: Oča, da smo šli domo z šole sam stopc na ного ednomi gospodi.

Oča: Ali si ga te proso za odpüščenje?

Poldi: Sam, ali tisti gospod mi je dao 5 Dinarov, zato da vrla deca, šteri odpüščenje prosijo so vredni nagrade.

Oča: Ali ka si ti te nato pravo?

Poldi: Nikaj, stopo sam njemi na drugo ного i sam ga proso za odpüščenje, misleči, da mi pa da 5 Din.

Oča: Ka je pa te gospod pravo?

Poldi: Nikaj, nego je zdigno roko i me je za vüha počo!

Dosta penez si prihranite,

če naročate materijal naravnoč pri V. BRATINA, zastopniki za Prekmurje: **ce-ment, vapno**, pa tüdi deske, late, tesani les, cementne cevi. itd. 4

Martjanska bivša posojilnica

dne 5. marca 1931. razoda še svoj obstoječi inventar, šteri obstoji iz edne železne blagajne, ednoga omara i več vogrskih posojilniških knig. Začetek ob 2 vüri popoldne.

Umetni mlin,

postavljen 1926. leta, 10 m. dugi, 7 m. široki, popunoma vse novo ob Müri pol vüre od Slatina Radenci taki odam zavolo družinskih razmer. Opita se pri ALOJS KEGL umetni mlin Turjanci 8. pošta Slatina Radenci. 1

2 vajenca

iz poštene familije se sprejmeta v tovarni mesnih izdelkov

JOS. BENKO
MURSKA SOBOTA. 1

Tablice za kola

po predpisi izdelane, prešane, emailirane, dobavlja najceneje tvrtka ST. BOLE, Maribor

Fal trüge

Najfalejše se dobijo vsikdar vsake vrste trüge iz dobrega materiala. ŠTAUS GUSTI, mizar Beltinci, v občinski hiši, 107. 3

Prave žajfe zdravja i lepote

z znamkov

„ELSA“.

Lilijina mlečna žajfa posebno fina cvetna žajfa.

Lilijina krema žajfa zelo blago delüjoča.

Rumenjaka-va žajfa, tüdi za deco.

Glicerinova žajfa, tüdi za razpokano kožo.

Boraksova žajfa, za sunčne pege.

Katranova žajfa, za glavo i vlase

Žajfa za brilje, higijensko čista

— vsebüjejo medicinsko dobro delüjoče sestavine, ki so potrebne za zdravje i lepoto. Što jih ednok sproba jim ostane veren.

Včinite tüdi Vi tak, Pomagalo de tüdi Vam!

S poštov 5 falatov žajfe v polübnój izberi, če se pošlejo penezi naprej 52 Din., brez vseh dalnih stroškov, ali s povzetjem 62 Din. Poleg

Fellerova „Elsa-Creme“ pomada za zaščilo lica i kože, Fellerova Elsa-pomada za rast vlasi, za naprej poslanih 40 Din. 2 lončka brez vseh dalnih stroškov, ali s povzetjem 50 Din. Elsadont krema za zobe 8 Din. 80, Elsa-Shampoo za pranje glave 3 Din. 30, Elsa-Sachet dišeča blazinica 6 Din. 60. Naroča se pri apotekari

EUGEN V. FELLER
STUBICA DONJA, Centrala 146.
Savska Banovina.

Naznanilo.

Naznanjam cenj. občinstvi, da sem preselo svojo trgovino nasproti od zdajšnje, v šteroj je bio negda trg. Spigler.

Zednim naznanjam, da menjavam prima tikveni olij za lüščeno i nelüščeno seme. V zalogi mam tüdi kokošinje i pureče perje.

Fran Rešek

trgovec BELTINCI.

Pomaranče i citrone

italjanskoga i španskoga izvora i zelenjave vsigdar friško prvovrstno blago nüdi CELESTINA GLAVNIK Ljubljana, Pogačarjev trg 1. 7

Nikaj ne zamüdite

če ne kúpíte vüre pröhito, nego če prle preglednete velki ilustrirani letni cenik fabrične hiše vür Suttner. Dobite ga

popolnoma k šenki

i v njem najdete najvekšo izbiro istinsko zanesljivih būdilk i stenskih vür, zlatnine i srebrine vsake vrste,

vse takrekoč po originalnih fabriških cenaj. **49** Din dobite pravo Anker Že za būdilko št. 125. poniklano 16 cm. visiko. Prava švisarska Anker-Remont. **44** Din. naprej, žepna vüra že od vüre-zapestnice **98** Din. naprej. Nikša rizika! od Ka ne odgovarja se zameni, ali pa povrnejo penezi! Zahtevajte brezplačni letni cenik od tt.

H. SUTTNER
LJUBLJANA št. 945.